

Μνήμες εν λευκώ

«η άρνηση της ασχημίας»

ψηφιακή έκθεση της συλλογής του Ιδρύματος

ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΑΝΝΟΥ & ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ
ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ

Μνήμες εν λευκώ

«η άρνηση της ασχημίας»

Σχετικά με την έκθεση

Η έκθεση περιλαμβάνει αντικείμενα και εποπτικό υλικό που απαντούν στα ερωτήματα σχετικά με το **«πως αντιλαμβανόμαστε το κληροδότημα του ανθρώπου»**.

Έτσι στην έκθεση μεταφερόμαστε από τη «γενική» συλλογή Λαμπροπούλου, που συμβάλει στην κατανόηση των νοημάτων σχετικά με την «παράδοση» στην «τοπική» συλλογή που παραπέμπει σε μνημεία και χώρους που συμβάλουν στην καλύτερη κατανόηση της ιδιαιτερότητας του τόπου και με τρόπο βιωματικό.

Πασχάλης Ξανθόπουλος

Μνήμες εν λευκώ

«η άρνηση της ασχημίας»

Έκθεση «μνήμες εν λευκώ»

Εργόχειρα. Μια συλλογή έργων χειρός, κεντητών, πλεκτών, που στόχο είχαν να προστατεύσουν, αλλά και να γοητεύσουν...

Με το πέρασμα των χρόνων γίνονται ιδιαίτερα, μοναδικά, θύμισες, χειρός - τεχνήματα που αρνιούνται την ασχήμια.

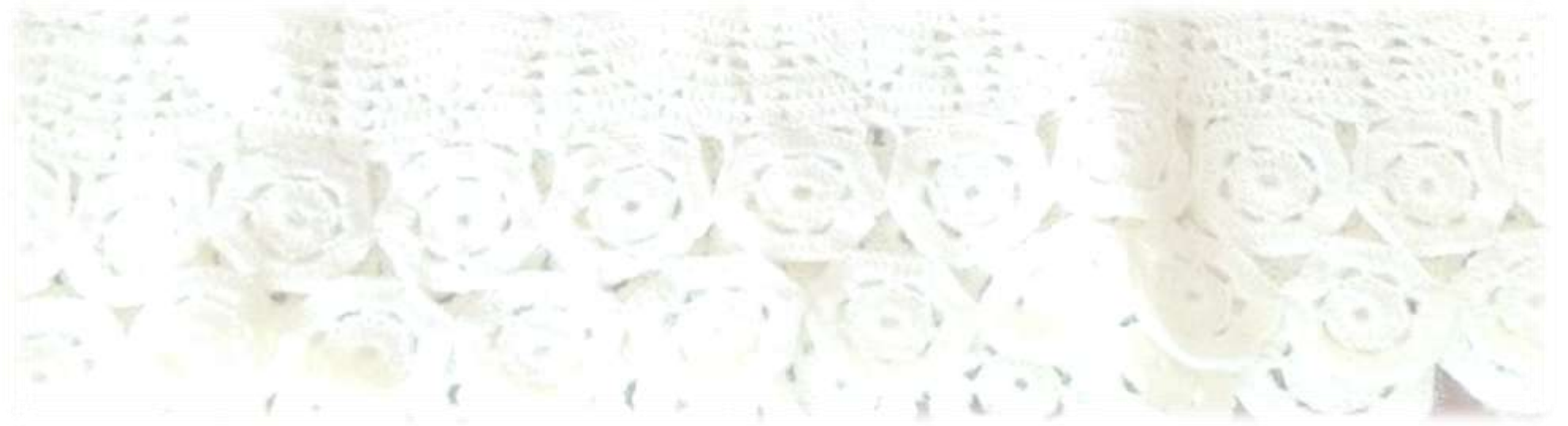
Τώρα σε μια έκθεση τούτο το κληροδότημα. Μια έκθεση «εν λευκώ» για να «να γνωρίσουμε την υλική παράσταση της ιδέας», των ονείρων, των προγόνων μας.

Δώδεκα έργα, τέσσερις ενότητες, που μας βοηθούν ν' αντιληφθούμε την αναγκαιότητα της παράδοσης, της μνήμης, με στόχο να ερμηνεύουμε, αλλά και να ονειρευόμαστε.

Μνήμες εν λευκώ

«η άρνηση της ασχημίας»

Η κληρονομιά

“Was du ererbt von deinen Vätern hast, Erwirb es, um es zu besitzen.”

«Αυτό που κληρονόμησες από τους πατεράδες σου, πρέπει να το κερδίσεις ο ίδιος για να γίνει δικό σου». *Faust, Johann Wolfgang von Goethe.*

Η παράδοση

«η διά των γενεών μετάδοσις εις τους μεταγενέστερους ηθών, εθίμων, δοξασιών, διδαχών [...] Λεξικό Δημητράκου.

Η ιστορία

Η ιστορία δεν αποτελεί απλή αφήγηση τετελεσμένων γεγονότων, αλλά προσπάθεια αναδόμησης και ερμηνείας του παρελθόντος, με στόχο συνήθως την ερμηνεία του παρόντος και την πρόβλεψη του μέλλοντος. *Braudel, F.*

Μνήμες εν λευκώ

«η άρνηση της ασχημίας»

Η λαογραφία

Εν λευκώ

Μιλώ για μιαν αριστοκρατική αντίληψη που συμβαίνει να μην την έχουν διόλου οι αριστοκράτες και να την έχουν με το παραπάνω οι μικροί πληθυσμοί του Αρχιπελάγους.

Οι κυρ Γιάννηδες και οι κυρα- Μαρίες, που εμείς προφτάσαμε να τους γνωρίσουμε- τι τύχη- με την υλική παράσταση της ιδέας τους, τον ασβέστη και με τον φωτοτροπισμό της ψυχής τους, ένα λιοτρόπι στον τενεκέ.

Αμέτε να βρείτε σ' οποιοδήποτε πλάτος της γης άλλους κατοίκους που η φαντασία τους να μην αποτελεί την πιο κατηγορηματική άρνηση της ασχημίας. *ΟΔΥΣΣΕΑ ΕΛΥΤΗ: Αναφορά στον Ανδρέα Εμπειρίκο (Από το βιβλίο: "Εν λευκώ", εκδ. Ίκαρος- αποσπάσματα)*

Μνήμες εν λευκώ «η άρνηση της ασχημίας»

Ενότητα 1^η

Καθ' ημέραν βίος

Καθημερινός μόχθος , αγαθός αγώνας για το ψωμί. «Σχόλη» - γιορτή, αργία για ξεκούραση, για χαρά.

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται εργόχειρα που χρησιμοποιούσαν στην καθημερινή τους ζωή, αλλά και στη γιορτή.

Τραπεζομάντηλα, σεμέ, καρέ, πετσέτες, κουρτίνες, κουβέρτες , κεντημένα ..

-Εδώ, σ' αυτά θ' ακουμπήσεις το ψωμί, τον καφέ, εδώ θα κρύψεις τις λύπες τις προσωπικές χαρές , εδώ μ' αυτά τα κλινοσκεπάσματα θα σκεπάσεις τα σώματα...

**Σήμερα ... «Οι άνθρωποι βιάζονται: έγνοιες, βιοτικές συνθήκες, όνειρα, συμβιβασμοί που καιρός να γνωρίσουν τη ζωή τους.*

Μνήμες εν λευκώ
«η άρνηση της ασχημίας»

Ενότητα 1^η

Καθ' ημέραν βίος

κουρτίνα

Κουρτίνα με κεντήματα σε «κουκουλάρικο» ύφασμα. Πάνω και κάτω στο ύφασμα λεπτοκεντημένες τρέσες συγκρατούν τέσσερις σειρές κεντημένα στεφανάκια. Στο κάτω μέρος κρόσσια και φουντίτσες.

«Ξεσίκωσε» το σχέδιο και τις κέντησε η κα Κοσμίδου Σουλτάνα από τη Μακεδονία – Θεσσαλονίκη γύρω στα 2000. * (η κα Σουλτάνα έφτιαχνε επίσης και υπέροχα γλυκά)

Μνήμες εν λευκώ
«η άρνηση της ασχημίας»

Ενότητα 1^η

Καθ' ημέραν βίος

ΠΕΤΣΕΤΑΚΙΑ

Πετσετάκια λευκά, λινά, σερβιρίσματος.

Είναι σετ τεσσάρων μικρών τεμαχίων και μια μεγαλύτερη. Είναι τύπου πετσέτας για να σκουπιστείς, ενώ με τη μεγαλύτερη σκέπαζαν την κανάτα με το νερό.

Τα μικρά έχουν δαντέλα γύρω τους, ενώ το μεγαλύτερο είναι κοφτό. Κάθε πετσετάκι έχει διαφορετικό σχέδιο.

- Θυμάμαι με το που καθόμασταν στο τραπέζι μας έδιναν τα πετσετάκια ...

Μνήμες εν λευκώ
«η άρνηση της ασχημίας»

Ενότητα 1^η

Καθ' ημέραν βίος

κουρτίνα

Κουρτίνα με κεντήματα σε «κουκουλάρικο» ύφασμα. Πάνω και κάτω στο ύφασμα λεπτοκεντημένες τρέσες συγκρατούν τέσσερις σειρές κεντημένα στεφανάκια. Στο κάτω μέρος κρόσσια και φουντίτσες.

«Ξεσίκωσε» το σχέδιο και τις κέντησε η κα Κοσμίδου Σουλτάνα από τη Μακεδονία – Θεσσαλονίκη γύρω στα 2000. * (η κα Σουλτάνα έφτιαχνε επίσης και υπέροχα γλυκά)

Μνήμες εν λευκώ
«η άρνηση της ασχημίας»

Ενότητα 1^η

Καθ' ημέραν βίος

κουρτίνα

Κουρτίνα με κεντήματα σε «κουκουλάρικο» ύφασμα. Πάνω και κάτω στο ύφασμα λεπτοκεντημένες τρέσες συγκρατούν τέσσερις σειρές κεντημένα στεφανάκια. Στο κάτω μέρος κρόσσια και φουντίτσες.

«Ξεσίκωσε» το σχέδιο και τις κέντησε η κα Κοσμίδου Σουλτάνα από τη Μακεδονία – Θεσσαλονίκη γύρω στα 2000. * (η κα Σουλτάνα έφτιαχνε επίσης και υπέροχα γλυκά)

Μνήμες εν λευκώ «η άρνηση της ασχημίας»

Ενότητα 2^η

Ένδυση, μάτια ανθρώπων τείχη

Η ενδυμασία, η φορεσιά και τα αξεσουάρ της, δεν μας προστατεύουν απλά από το κρύο και τα περίεργα μάτια, αλλά και μας χαρακτηρίζουν ως προσωπικότητες.

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τμήματα ενδυμασίας που χρησιμοποιούσαν από την βρεφική έως ενήλικη ζωή, στην εργασία και την στη γιορτή, που έκρυβαν το σώμα κι αποκάλυπταν την κοινωνική, οικονομική, επαγγελματική μας κατάσταση.

Φασκί, φόρεμα, εσώρουχα, καλτσάκια, ποδιά... πλεκτά ή κεντημένα ..

- Μόνο για σένα το φορώ, μόνο για σένα...

Μνήμες εν λευκώ «η άρνηση της ασχημίας»

Ενότητα 3^η

Ομορφιά, βάλσαμο ψυχής

Η ομορφιά, η άρνηση της ασχημίας, ευφραίνει την ψυχή μας. Γιατί όπως έλεγε ο Φώτης Κόντογλου, *«καλό είναι να υπάρχουν, αλλά να ζεις είναι άλλο πράγμα»*. Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται εργόχειρα που θα μπορούσαν να έχουν χρηστική αξία, αλλά όχι, είναι για την εμορφιά και για το «λούσο» .

Μαξιλαροθήκη, τραπεζομάντηλο, κουβερλί, ταπί ... πλεκτά ή κεντημένα με εξαιρετικά νήματα...

- *Μόνο για λούσο, που να τα΄ ακουμπήσουμε, θα με σκότωνε η μάνα μου.*

Μνήμες εν λευκώ «η άρνηση της ασχημίας»

Ενότητα 4^η

Πίστη, βλογημένο καταφύγιο

Παρηγορητικά παραδείγματα βλογημένης καλοσύνης.

Σ' αυτή την ενότητα παρουσιάζονται εργόχειρα κι αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν οι άνθρωποι για να δείξουν την πίστη το σεβασμό και την αγάπη τους προς το θεό.

Εικόνες, κεντήματα χειροποίητα για ν' ακουμπούν τις εικόνες, τάματα, αποτροπαϊκά σύμβολα

«Εκθήσω τη ταπεινώσει τα υψηλά, τη πτωχεία τα πλούσια», τροπάρι του αγίου Νικολάου.